

PIERRE CHRISTIN & POLIITTINEN SARJAKUVA

Pierre Christin (s. 1938) on maailman arvostetuin sarjakuvakäsikirjoittaja. Hänen yhdessä **Jean-Claude Mézièresin** kanssa tekemänsä *Valerian* on noussut parissakymmenessä vuodessa klassikoksi. **Enki Bilalin** kanssa Christin toi politiikan eurooppalaisen sarjakuvan aiheistoon. Käsikirjoituksia on syntynyt myös useimmille muille tärkeille piirtäjille. Valerianin tekijät kävivät lokakuun lopussa seitsemännen sarjakuvafestivaalin juhlakaluna.

-Aloitin poliittisten sarjakuvien tekemisen 70-luvulla. Ajattelin navisti, että politiikka on vuosisatamme suuri seikkailu. Ihmiset sanoivat, että saarnaamisesta ei synny hyviä tarinoita, mutta minä halusinkin tuoda näkemystä esiin nimenomaan tarinoiden kautta, kertoi Christin.

Valerianin tieteis-seikkailussa Christin on eritellyt mm. marxilaisen teorian toimintaa käytännössä ja imperialismin mekanismeja. Aiheet ovat Valerianin taustalla, mutta Bilalin kanssa tehdyt sarjakuvaromaanit ovat avoimen poliittisia.

-Bilalin piirrostyylillä sopi loistavasti politiikan, journalistisen kerronnan ja aikamme painajaisien sokoittamiseen. Kuitenkin vasta *Metsästysretki* (ilm. 1983, suom. 1989) oli ensimmäinen kaupallinen menestyksemme. Nykyään vähän päälle kymmenvuotiaatkin lukevat sitä.

Metsästysretkessä Christin tutki itä-Euroopan poliittikkojen sielunmaisemia. Ranskassa siitä ilmestyi hiljattain uusintapainos, johon Christin laati artikkelin päähenkilöiden nykyisistä vaiheista. Bilal kuvitti 15:n sivun lisäyksen.

-Teimme uuden osuuden viime vuonna, ennen Neuvostoliiton dramaattisimpia mullistuksia. Silti osuimme mielestäni aika hyvin nykytilanteeseen.

Christin on marxilaisena tunnettu Bordeaux'n yliopiston journalistiikan opettaja. Silti hän sanoo Bilalin kanssa tekemiään albumeita antimarkkialaisiksi.

-En ole ikinä ollut kommunistisen puolueen jäsen. Muutenkin olen sikäli outo marxilainen, etten ole koskaan kannattanut aatteen organisaatioita. Olin jo 70-luvulla sitä mieltä, että marxismista oli tullut sosialistisessa systeemissä vähe. Mielestäni hyvän marxistin piti kritisoida aatteen ilmentymiä. Kyllähän luokkataistelu jatkuu vieläkin. Tavallaan **Gorbatschov** toteutti marxismin dialektiikkaa tuhoessaan vanhan systeemin.

70-luvulla Christin käsitteli mm. terrorismin (*Koston veljeskunta*, suom. 1990). Nykyisin selkeän poliittisten aiheiden tilalle on tullut henkilökohtaiseen ja psykologiaan painottunut lähestymistapa.

-Poliittiset mielipiteeni eivät ole niinkään muuttuneet kuin politiikka itse. Nyt käsittelen aiheita, jotka eivät ole niin suoranaisesti poliittisia. Esimerkiksi kaiken ympäriltään mielevä televisio tai amnistiin vähemmistöjen tilanne ovat nykyisin tärkeitä aiheita.

-Teen parhaillaan **Anne Goetzingerille** käsikirjoitusta ruoosta algerialaisesta työstä: Uskon, että ajoinen integraatio toteutuu nimenomaan lasten ja naisten kautta, koska sosiaaliset erot eivät ole heille yhtä tärkeitä kuin miehille. Ranskassa nuoret islamilaiset naiset ovat parhaillaan murtautumassa miesten perinteisestä vallasta.

-Vaikka politiikan merkitys on heikentynyt, ei se tarkoita, ettei minulla olisi sanottavaa ajankohtaisista aiheista.

Naisten asema ja rooli on ollut aina tärkeä Christinin tuotannossa. Esimerkiksi Laureline on ohittanut Valerianin päähenkilönä.

-Asuin aikoinaan Amerikassa, jossa feminismi oli kovassa nousussa. Femininisyyden puute häiritsi minua sarjakuvissa.

-Olin nähnyt Anne Goetzingerin varhaisia töitä ja innostuin kovasti. Ajattelin, että hänen kanssaan voisin tehdä asioita, jotka eivät toimi miespiirtäjien kanssa.

-Yritin vietiä Goetzingeriä työskentelemään kanssani. Alunperin se oli vaikeaa, koska hän oli rakastunut yhteen mieheen eikä halunnut muutenkaan työskennellä kenenkään kanssa. Yhteistyö on kuitenkin su-

junut hyvin. Goetzinger on yksi harvoja sarjakuvataiteilijoita, joilla on pääasiassa naispuolinen yleisö.

Pierre Christinkin sai tuntumaa itä-Euroopan sarjakuvatilanteeseen toimittaessaan viime vuonna ilmestynyttä *Murros*-albumia, johon oli koottu kansainvälisen piirtäjäkaartin näkemyksiä Euroopan tilanteesta Berliinin muurin sortumisen jälkeen. Mukana oli muutama itäeurooppalainenkin.

-Idän piirtäjät vaikuttavat usein vieläkin omiin maihinsa eristyneillä. Silti siellä näyttää olevan meneillään kokoiluja, joista voi kehittyä uusi tyyli. Poliittiset muutokset tapahtuivat heidän kannaltaan huonoon aikaan.

-Ranskassa nuorten piirtäjien kasvualustana perinteisesti toimineet sarjakuvalehdet ovat vaikeuksissa. Minun nuoruudessani saatoimme odottaa vuodenkin uuden *Tintti*-tarinan etenemistä jatkosarjana. Nykyisin lukijat tahtovat lukea tarinat kerralla albumina.

-Kustantajat eivät satsaa mielellään uuden ja tuntemattoman piirtäjän albumiin. Ja kun lehdet ovat kuolemassa, on nuorten piirtäjien läpimurto markkinoille vaikeaa. Siksi itäeurooppalaisten on vaikea päästä läntisille markkinoille. Tällä hetkellä Ranskassa ei ole kuin 20-30 todella menestyvää piirtäjää.

Valerianin mielenkiintoisimpia piirteitä ovat olleet moninaiset ja mainit avaruustukset. Ranskassa ilmestyi vastikään kirja *Les Habitants du Ciel* (Taivaan asukkaat). Siinä esitellään kaikkien Valerianissa esiintyneiden oloiden fyysinen rakenne ja sosiaaliset tavat leikkimielisen tieteellisesti.

-Teimme kirjaa kaksi vuotta. Työ oli raskasta, koska kuvituspiirroksot seisovat omillaan, eivätkä saa tukea toisistaan kuten sarjakuvassa. Huomasimme, ettemme itsekään tunteneet kaikkia sivuosissa vilahtaneita olentoja ja jouduimme luomaan uusia maailmoja niille. Olimme kuin tutkimusmatkailijoita, selittävät Christin ja Mézières.

Jokunen vuosi sitten äärioikeistolaisten

katolisten liikemiesten Ampere-ryhmä kuohtui Ranskan sarjakuvamaailmaa. Ampere osti nopeasti valtaosan kustantajista silvotakseen sarjakuvien moraalien ja politiikan mieleisikseen.

-Dargaud oli yksi tärkeimmistä kustantajista. Ampere ajoi monet huippupiirtäjät ulos talosta. Minun tuotannostani vain Valerian on edelleen Dargaudilla. Itse asiassa Ampere puuhaut ovat kääntyneet heitä vastaan, sanoo Christin.

-Poistaessaan tärkeimmät piirtäjänsä Ampere menetti rahaa. Enää Ampere väki ei huolehdikään sarjakuvien sisällöstä, vaan pyrkii vain tokemaan rahaa niin kuin kaikki muutkin.

Itse asiassa he paljastuivat idiooteiksi. He eivät ilmeisesti viitsineet edes lukea sarjakuvia, joita olivat ryhtyneet julkaisemaan. Jos he olisivat vaivautuneet lukemaan niitä, he olisivat pitäneet minun ja Bilalin tuotannon, joka on antimarkkialaista. Sen sijaan he pitivät Valerianin, joka on uskonnollisen vastainen!

Tällä hetkellä Christin kirjoittaa sarjakuvakäsikirjoitusten ohella viidettä romaaniaan. Bilal hän kertoo tekemän kolmatta osaa trilogiaan, joka perustuu Bilalin omiin käsikirjoituksiin. Mézières puolestaan kertoo kaavailuvansa isoa animaatioprojektia televisiolle. Sen toteutuminen ei kuitenkaan ole vielä varmaa. Mutta miksi Christin innostui tulkkina **Kirsi Kinnusen** autosta niin kovasti, että se piti valokuvauttaa?

-Teen tannaa matkustamisesta maailman ympäri. **Jules Vernen** kirjassa se tehtiin 80:ssä päivässä. Minä käytän 80:tä kulkuneuvoa. Tähän mennessä olen käynyt tarina varten Unkarissa, Romaniassa, Bulgariassa, Turkissa, Kreikassa, Italiassa ja Suomessa. Täältä lähdän Leningradiin. Kirsin saab oli mielestäni sopivan tyyppinen pohjoismainen auto.

-Pohdin tarinassa maailmaamme, joka on muuttumassa samanlaiseksi joka puolella. Coca cola on ängentynyt jo kaikkialla.

-En tiedä vielä kuka sen piirtää. Suuri unelma olisi ollut tehdä se esimerkiksi 25:n eri piirtäjän kanssa, mutta se ei liene mahdollista. Tarkoitus olisi, että siihen tulisi sekä valokuvia että piirroksia. Otan joka paikassa yhden valokuvan. Olen tehnyt samantapaisia juttuja ennenkin, esimerkiksi Los Angeles-kirjan Bilalin kanssa. Se on omia suosikkiani tuotannossani.

Olisikohan jonkun pitänyt esitellä Christinille suomalainen potkukelkka?

HARRI RÖMPÖTTI